

## Deelleergang weet-woorden

Weet-woorden zijn woorden, waarbij voor eenzelfde klank verschillende lettertekens gebruikt worden b.v. ei-ij. Er is geen eenduidige relatie tussen klankvorm en schrijfwijze. De laatste kan ook niet via het toepassen van regels achterhaald worden.

Via *inprenting* moeten deze woorden aangeleerd worden.

Voor deze woorden zijn o.h.a. geen geheugensteuntjes/regeltjes te bedenken. Als er een regeltje wordt aangegeven, geldt dit slechts voor een klein gedeelte van de betreffende categorie.

Het weten kan bereikt worden door inprenting en geheugenondersteunende activiteiten, zoals het classificeren van woorden of het bij elkaar plaatsen van woorden met dezelfde schrijfwijze in een zinvol verband, zoals in een tekening of een verhaal.

De categorieën met woorden met c en ch, i en ie vallen in dit programma ook onder de weetwoorden en worden ook op deze manier geoefend.

De opbouw van het programma is als volgt:

- er wordt gestart met een instapdictee
- daarna volgen oefeningen om de categorie te herkennen (auditief en visueel)
- daarna volgt instructie over deze categorie en start het gebruik van het steunkaartje
- daarna volgen oefeningen met de desbetreffende categorie op éénlettergrepig niveau, wat wordt afgesloten met een controledictee
- bovengenoemde cyclus wordt herhaald op meerlettergrepig niveau
- na oefening is toepassing, tijdens de lessen in de klas, noodzakelijk. Zie hiervoor het onderdeel: "Aanwijzingen voor gebruik in de klas".

Welke spellingcategorieën behoren bij de weet-woorden?

Het gaat hierbij om de volgende categorieën:

- woorden met een v of een f
- woorden met een s of een z
- woorden met een g of een ch
- woorden met een ei of een ij
- woorden met een ou of een au
- woorden met c en ch
- woorden met ie en i

## Werkwijze

### 1. *Instapdictee*

Er wordt gestart met een instapdictee. Het doel is om na te gaan of oefening van deze categorie nodig is, of dat deze spellingcategorie op dit niveau beheerst wordt. Tevens dient dit resultaat als vergelijkingspunt voor de score op de controledictees.

*Afname:* het dictee wordt onvoorbereid afgenomen. Bied het woord aan in een zin en laat alleen het woord opschrijven.

*Beoordeling:* het instapdictee bestaat uit 14 woorden waarvan er 4 niet tot de te oefenen categorie behoren. Deze 4 woorden tellen niet mee in de beoordeling. Van de overige 10 woorden moet 80% goed geschreven worden om van voldoende beheersing te kunnen spreken.

Blijkt uit het dictee, dat deze spellingcategorie beheerst wordt, dan zijn er 2 mogelijkheden:

- a. er wordt gestart met het tweede gedeelte van deze categorie (de meerlettergrepi-ge woorden).
- b. als er in de klas te veel fouten gemaakt worden in deze categorie kan het betreffende steunkaartje gebruikt worden.

## 2. *Probleemherkenning* van de categorie

Middels auditieve oefeningen moeten de leerlingen de categorie herkennen. Dit gebeurt door woorden of plaatjes aan te bieden, waartussen woorden voorkomen uit de categorie. Wanneer deze woorden voorkomen, maakt de leerling dit kenbaar via aankruisen.

Bij de weet-woorden gaat het er om, dat de leerling de hele categorie herkent, b.v. het gaat om ei-ij woorden. Het onderscheid tussen woorden met een ei of een ij komt niet op deze manier aan de orde.

Ook d.m.v. visuele oefeningen moeten de leerlingen de categorie herkennen. Het gaat om geschreven woorden of een tekst, waartussen de betreffende woorden gezocht moeten worden. De leerling onderstreept de woorden

De herkenning van de categorie is belangrijk en gebeurt nog zonder aanbieding van een regel of grondwoord. Het gaat om herkenning op het gehoor of het gezicht.

## 3. *Aanpak* van de spellingcategorie

Het grootste gedeelte van de weet-woorden moet via inprenting geleerd worden. Bij de ei-ij woorden en de ou-au woorden wordt ter ondersteuning een ei-verhaal en een au-verhaal gebruikt

Voor de overige categorieën wordt voor een gedeelte van de woorden een hulpregel-tje gebruikt.

## 4. *Oefeningen* met *eenvoudige* woorden (éénlettergrepi-ge- en eenvoudige tweelettergrepi-ge woorden).

De oefeningen moeten met bewust gebruikmaking van de geleerde spellingkennis gemaakt worden. Dit kan door het kaartje, waarop het geleerde is vastgelegd steeds erbij te gebruiken.

Tijdens de oefeningen kunnen dan ook desgewenst aantekeningen gemaakt worden op dit kaartje.

## 5. *Controledictee*

*Doel* is om na te gaan of deze spellingcategorie beheerst wordt.

*Afname:* bied de woorden aan in een zin en laat alleen het woord opschrijven. Het steunkaartje mag tijdens het dictee niet gebruikt worden.

*Beoordeling:* het controledictee bestaat uit 14 woorden waarvan er 4 niet tot de geoefende categorie behoren. Deze 4 woorden tellen niet mee in de beoordeling. Van de overige 10 woorden moet 80% goed geschreven worden om van voldoende beheersing te kunnen spreken.

Blijkt uit het dictee, dat dit niveau beheerst wordt, kan overgegaan worden naar het instapdictee van het tweede niveau van de categorie.

6. Oefeningen met *meerlettergrepige* woorden.

Er wordt gestart met het blad waarop de betreffende aanpak weergegeven staat. Geef nu voorbeelden met meer-lettergrepige woorden om te laten zien hoe het weetwoord nu gebruikt wordt. Op het steunkaartje kunnen als aanvullingen voorbeelden e.d. ingevuld worden. De werkwijze is verder gelijk aan de beschrijving bij 4 (oefeningen met eenvoudige woorden).

7. *Controledictee*: zie onder 5.

8. *Categorieën door elkaar*

Dit onderdeel komt aan het eind van dit programmadeel.

De voorgaande categorieën van de weetwoorden worden door elkaar geoefend.

Dit herhalingsdeel wordt afgesloten met een controledictee.